

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Цифрлық дәуірдегі тәрбиеші: технологияны дұрыс қолдану мәдениеті

ЖАРИЯЛАНДЫ
23.12.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/186079/>**Жалкенова Майра Тулешовна**

Тәрбиеші

Ақтөбе қаласы

«MDU Baqytty bala» балабақшасы

Кіріспе

Қазіргі қоғам цифрлық технологиялардың қарқынды дамуымен сипатталады. Ақпараттық-коммуникациялық құралдар адамның күнделікті өміріне ғана емес, білім беру жүйесіне де терең еніп отыр. Бұл үдеріс мектепке дейінгі білім беру саласына да әсер етіп, тәрбиешінің кәсіби қызметіне жаңа талаптар қояды. Цифрлық дәуір жағдайында тәрбиеші тек дәстүрлі педагогикалық әдістерді меңгерген маман ғана емес, сонымен қатар технологияны сауатты әрі мақсатты қолдана алатын кәсіби тұлға болуы тиіс.

Балабақша жасындағы балалардың психологиялық және физиологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, цифрлық технологияларды қолдану ерекше жауапкершілікті талап етеді. Технология баланың дамуына қызмет етуі керек, ал оның шамадан тыс немесе орынсыз қолданылуы кері әсер етуі мүмкін. Сондықтан цифрлық дәуірдегі тәрбиешінің басты міндеттерінің бірі – технологияны дұрыс қолдану мәдениетін қалыптастыру және оны оқу-тәрбие үдерісіне ғылыми негізде кіріктіру болып табылады.

Негізгі бөлім

Цифрлық дәуірдегі тәрбиешінің кәсіби мәдениеті оның педагогикалық құзыреттілігімен қатар цифрлық сауаттылығын да қамтиды. Цифрлық сауаттылық – бұл ақпараттық технологияларды тиімді, қауіпсіз және мақсатты қолдану қабілеті. Балабақша жағдайында бұл қабілет тәрбиешінің мультимедиялық құралдарды,

интерактивті материалдарды және цифрлық ресурстарды баланың жас ерекшеліктеріне сай пайдалануымен көрінеді.

Технологияны дұрыс қолдану мәдениетінің негізгі қағидаларының бірі – мақсаттылық принципі. Цифрлық құралдар оқу-тәрбие үдерісінде өздігінен мақсат болмауы тиіс, олар педагогикалық міндеттерді шешудің құралы ретінде қолданылуы қажет. Мысалы, интерактивті презентациялар немесе бейнематериалдар баланың танымдық қызығушылығын арттыру, жаңа тақырыпты көрнекі түрде түсіндіру немесе материалды бекіту мақсатында пайдаланылғанда ғана тиімді нәтиже береді.

Екінші маңызды қағида – баланың жас және психологиялық ерекшеліктерін ескеру. Мектепке дейінгі жаста баланың зейіні тұрақсыз, ал экран алдындағы ұзақ уақыт оның денсаулығына кері әсер етуі мүмкін. Сондықтан тәрбиеші цифрлық құралдарды қолдану уақытын шектеп, оны қимылды ойындармен, шығармашылық әрекеттермен және тікелей қарым-қатынаспен үйлестіруі тиіс. Бұл технологияның бала дамуына зиянсыз әрі пайдалы болуын қамтамасыз етеді. Цифрлық технологияларды дұрыс қолдану мәдениеті тәрбиешінің педагогикалық ұстанымынан да көрінеді. Кәсіби тәрбиеші технологияны баланың шығармашылық белсенділігін дамытуға бағыттайды. Мысалы, интерактивті тапсырмалар арқылы бала тек дайын ақпаратты қабылдамай, өз ойымен жауап беруге, таңдау жасауға және әрекет етуге үйренеді. Бұл баланың дербестігін және шығармашылық ойлауын дамытады.

Тәрбиешінің цифрлық мәдениетінің тағы бір маңызды қыры – ақпараттық қауіпсіздік. Балабақшада қолданылатын цифрлық контент баланың жасына сай, мазмұны жағынан қауіпсіз және тәрбиелік мәні жоғары болуы тиіс. Тәрбиеші пайдаланатын материалдардың сапасын алдын ала тексеріп, қажетсіз ақпараттан қорғау шараларын сақтауы керек. Бұл баланың психологиялық саулығын сақтаудың маңызды шарты болып табылады.

Цифрлық дәуірдегі тәрбиеші технологияны қолдану арқылы ата-анамен өзара байланысты да нығайта алады. Электронды хабарламалар, цифрлық портфолио, фото және бейнематериалдар арқылы ата-аналар баласының балабақшадағы жетістіктерімен танысады. Алайда бұл үдерісте де мәдениет пен этика сақталуы тиіс. Ақпаратты рұқсатсыз таратуға жол берілмей, ата-анамен сенімді серіктестік қарым-қатынас орнатылуы қажет.

Технологияны дұрыс қолдану мәдениеті тәрбиешінің үздіксіз кәсіби дамуын да талап етеді. Цифрлық құралдар үнемі жаңарып отыратындықтан, тәрбиеші жаңа бағдарламалар мен әдістерді меңгеруге дайын болуы тиіс. Біліктілікті арттыру курстары, тәжірибе алмасу және өзін-өзі дамыту тәрбиешінің цифрлық құзыреттілігін жетілдіреді. Бұл оның кәсіби шеберлігін арттырып, оқу-тәрбие үдерісінің сапасына оң әсер етеді.

Сонымен қатар, цифрлық дәуірдегі тәрбиеші технология мен дәстүрлі тәрбиені

үйлестіре білуі керек. Тікелей қарым-қатынас, ойын, еңбек және шығармашылық әрекеттер балабақша тәрбиесінің негізі болып қала береді. Цифрлық технологиялар осы дәстүрлі әдістерді толықтырып, олардың тиімділігін арттырған жағдайда ғана педагогикалық тұрғыдан орынды болады.

Қорытынды

Қорытындылай келе, цифрлық дәуірдегі тәрбиеші – технологияны саналы, мақсатты және мәдениетті түрде қолдана алатын кәсіби тұлға. Технологияны дұрыс қолдану мәдениеті баланың жас ерекшеліктерін ескеруге, оқу-тәрбие үдерісінің мазмұнын байытуға және баланың жан-жақты дамуын қамтамасыз етуге бағытталуы тиіс.

Балабақша жағдайында цифрлық құралдарды ғылыми негізде, дәстүрлі педагогикалық әдістермен үйлестіре қолдану баланың танымдық қызығушылығын арттырып, оның психологиялық және физикалық саулығын сақтауға мүмкіндік береді. Сондықтан тәрбиешінің цифрлық мәдениетін қалыптастыру – заманауи мектепке дейінгі білім берудің маңызды шарттарының бірі болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Жұмабаева Ә., Қожахметова К. *Мектепке дейінгі педагогика*. – Алматы: «Мектеп», 2019.
2. Омарова Б. *Мектепке дейінгі білім берудегі инновациялық технологиялар*. – Алматы: «Атамұра», 2018.
3. Нұрғалиева Г.Қ. *Балабақшадағы заманауи оқыту әдістері*. – Алматы: «Білім», 2017.
4. Құлманова Р. *Мектепке дейінгі ұйымдағы педагогтің кәсіби мәдениеті*. – Алматы: «Рауан», 2019.
5. Сағындықова А.Т. *Цифрлық білім беру технологиялары*. – Алматы: «Өрлеу», 2020.
6. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту» журналы. Ғылыми-әдістемелік басылым, №4, 2021.
7. «Балабақша әлемі» журналы. Республикалық ғылыми-практикалық журнал, №3, 2020.
8. Полат Е.С. *Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар және педагогика*. – Мәскеу: Академия, 2016.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimgier.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.